

פרשיות ויקהל-פקודי תשע"ח: למה ציווי המשכן נמסר למחרת יום הכיפורים?

1. פסחים ד: כל היום כשר למילה אלא שזריזים מקדימים למצוות. שנאמר: וישכם אברהם בבוקר.

שמות לד: ויהי ברדת משה מהר סיני ושני לחת העדת ביד משה ... וישבו אליו אהרן וכל הנשאים בעדה וידבר משה אליהם: ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצום את כל אשר דבר ה' אתו בהר סיני. **פרשת ויקהל:** ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם ... זה הדבר אשר צווה ה' לאמור: קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' זהב וכסף ונחושת. **ילקוט שמעוני ריש ויקהל:** מתחילת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה '**ויקהל**' אלא זאת בלבד. **רמב"ן:** ויקהל את כל עדת בני ישראל - האנשים והנשים - כי כולם התנדבו במלאכת המשכן.

רש"י: ויקהל משה - למחרת יום הכפורים בו ירד מן ההר.

משכיל לדוד (ממפרשי רש"י): יש לבאר טעם הדבר שלא אמר פרשה זו מיד ביום הכיפורים, כמו שאמר להם שאר המצוות, כדכתיב לעיל [סוף כי תישא] ויצום את כל אשר דבר אתו ה' בהר סיני?

בית חדש (ב"ח) אורח חיים סימן תקפא: אפשר ליישב שירידתו ביום הכיפורים הייתה סמוך לערב.

שמות יח: וייקח ויתרו חתן משה עלה וזבחים לאלוקים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלוקים. ויהי ממחרת וישב משה לשפט את-העם - רש"י: ויהי ממחרת - מוצאי יום הכפורים ... ומהו ממחרת? למחרת רדתו מן ההר.

2. **שמות לו:** והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר ... ויאמרו אל משה ... מרבים העם להביא מדי העבדה למלאכה ... ויצו משה ויעבירו קול במחנה ... איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש. **כלי יקר לה,** ה: והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר ... שני סימנים טובים נראו בהם והם מופתים על שנתנו נדבתם בשמחה: א. מה שהביאו מעצמם קודם שבא הגבאי לתבוע ממנו. ב. מה שהביאו בבקר בפנים מאירות, כי כל דבר הניתן בפנים מאירות ניתן בבקר.

3. **הרבי מליובאוויטש, ספר השיחות תשמ"ט א/296:** החידוש ד'ויקהל משה' הוא שאחדות זו נמשכת גם למחרת יום הכיפורים. בעוד שהאחדות דיום הכיפורים היא במעמד ומצב הכי נעלה - דוגמת מלאכי השרת, למעלה מאכילה ושתייה וכל החמישה עיניים - אולם תכלית הכוונה היא שאחדות זו תומשך גם למחרת יום הכיפורים, כאשר חוזרים לעסוק בענייני העולם, במשא ומתן וכו', ועדיין ישראל יישארו במצב של אחדות, "ויקהל משה", ועד שהאחדות תבוא לידי ביטוי גם בממונם של ישראל, נדבת המשכן.

4. **רמב"ם תלמוד תורה א, ח:** כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל ייסורין, בין בחור בין שהיה זקן שתש כוחו, אפילו עני המתפרנס מן הצדקה ... ואפילו בעל אישה ובנים - חייב לקבוע זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר והגית בו יומם ולילה.

ליקוטי שיחות ו/216: בירידת משה מההר היו מכונסים בעניין של 'סלחתי כדברך' ובתוכן הלוחות - לימוד התורה - ולא הייתה להם נתינת מקום לדברים אחרים, אפילו לא לעניין גדול כמו הקמת המשכן. באותו יום הורגש אצלם עניין הלימוד שבהלכות. רק למחרת יום הכיפורים כינס אותם משה לשם 'אלה הדברים אשר צווה ה' לעשות אותם', מלאכת המשכן שעיקרה לימוד התורה המביא לידי מעשה.

תוכן מלקוטי שיחות טו/179: בגמרא (זבחים סב, ב) ישנו סיפור תמוה ביותר: אחייניו של רבי טרפון ישבו לפניו ולא אמרו כלום. פתח רבי טרפון ואמר כדי שידברו: 'ויוסף אברהם וייקח אישה ושמה יוחני'. אמרו לו: 'קטורה' כתוב. קרא עליהם: 'בני קטורה'.

אלא מספרת הגמרא (סוטה כב, א) על אלמנה מכשפה בשם יוחני בת רטיבי, שכאשר הייתה מגיעה לידת אישה, הייתה עוצרת רחמה ולאחר שמצטערת הרבה, סותרת כשפיה והוולד יוצא. ולכן הזכיר אותה רבי טרפון, כיון שהוא רצה לעשות באחייניו ענין דומה, של 'כאילו ילדו' על ידי לימוד התורה. כמו שאמרו חז"ל: 'כל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו'. אולם הם הגיבו ואמרו 'קטורה' כתיב, שהיא מלשון 'סתימה וסגירה' כפי שהביא רש"י שקשרה פתחה' שהיא ההיפך מיוחני, ענין של לידה.